

**GHENT
UNIVERSITY**

SEKSUEEL GEWELD IN EEN EUROPEES GASTLAND

Lotte De Schrijver

Nationaal Colloquium, GBV & Asylum: Look-Listen-Link, 11 december 2019, Brussel

OVERZICHT

- ❖ Seksueel Geweld?
- ❖ Prevalentie
- ❖ Gevolgen
- ❖ Kwetsbaarheden
- ❖ Hulpzoekgedrag na seksueel geweld bij slachtoffers

SEKSUEEL GEWELD?

DEFINIËREN VAN SEKSUEEL GEWELD

= elke seksuele handeling, poging tot het verkrijgen van een seksuele handeling, of elke andere handeling gericht tegen de seksualiteit van een persoon **door middel van dwang**, door elke persoon, ongeacht diens relatie tot het slachtoffer, in welke omgeving dan ook.

Het omvat verkrachting, gedefinieerd als de fysiek gedwongen of op een andere manier gedwongen penetratie van de vulva of anus met een penis, ander lichaamsdeel of object (WHO, 2016).

VORMEN VAN DWANG

❖ Door verbale druk uit te oefenen

- bv. door te dreigen met het beëindigen van de relatie, te vernederen, ...

❖ Door het gebruik of dreigen tot het gebruik van fysieke kracht of tot het pijnigen

- bv. door de persoon tegen de grond of muur te duwen, de armen vast te grijpen,...

❖ Door uitbuiting / onvermogen om weerstand te bieden

- bv. door een teveel aan alcohol of drugs of doordat de persoon om een andere reden onbekwaam was)

❖ Door uitbuiting van diens positie van autoriteit of macht over de persoon

DEFINIËREN VAN SEKSUEEL GEWELD

Onder dwang! (WHO, 2016)

Seksuele intimidatie (geen fysiek contact)

Seksueel misbruik (fysiek contact)

Poging tot verkrachting (fysiek contact – poging tot penetratie)

Verkrachting (fysiek contact – penetratie van lichaamsopening met object/lichaamsdeel)

- Seksuele uitbuiting (*trafficking*)
- Conflict-gerelateerd seksueel geweld (seksueel geweld als oorlogswapen)

- Schadelijke culturele praktijken
- Gendergerelateerd geweld
- Geweld tegen vrouwen
- Intiem partner geweld

SEKSUEEL GEWELD: PREVALENTIE

KWETSBARE GROEPEN: MINDERHEDEN

❖ MAR

- **Migranten**
⇒ 1st, 2de & 3de generatie (*demografisch*)
- **Applicants for international protection** (Verzoekers om internationale bescherming)
- **Refugees** (vluchtelingen)

❖ SGM

- **Seksuele Minderheden**
⇒ alle niet-heteroseksuele individuen (lesbisch, homo, bi, mostly-straight, mostly-gay, aoseksueel, panseksueel, queer....)
- **Gender Minderheden**
⇒ alle niet-cis gender individuen (trans, interseks, non-binair,...)

PREVALENTIE SG IN MINDERHEIDSGROEPEN

! Zowel MAR als SGM hebben meer risico om slachtoffer te worden van SG in vergelijking met de algemene populatie

- In de SGM groep, lopen niet-heteroseksuele transgenders het meeste risico op SG victimisatie
- MAR met een andere seksuele oriëntatie of gender identiteit zijn ook het meest *at risk*

SG IN MAR

Onderzoek naar SG in **MAR** is **extreem beperkt** in vergelijking met het aantal studies naar SG in de algemene populatie

- Representative prevalentie cijfers over SG in MAR in Europa ontbreken!
- Veel onderzoeksuitdagingen gerelateerd aan onderzoek doen in MAR populaties en aan SG onderzoek
- Slechts 5 studies werden geïdentificeerd die een indicatie kunnen geven van de grootte van het probleem in Europa

5 STUDIES

1. Keygnaert et al. (2012): SV in refugees, asylum seekers and undocumented migrants in Belgium and the Netherlands
2. Keygnaert et al. (2014): community-based participatory study in asylum reception sector in 8 European countries
3. European Union Agency for Fundamental Rights [FRA] (2014): EU-wide survey about VAW
4. Doctors of the World [MdM] (2015): social and medical questionnaires administered to patients who attended a MdM consultation in 11 countries (Europe + Canada)
5. Refugee Council's Vulnerable Women's Project (VWP) (2009)

Wat weten we wel?

- MAR zijn meer *at risk* voor blootstelling aan SG dan de algemene populatie
 - Bijna 60% direct of indirect blootgesteld aan SG
 - Alle genders
 - Ook professionals
 - Europese burgers zijn belangrijke aantal van de daders
- Niet alleen in land van herkomst, maar ook tijdens de overtocht en na aankomst in het gastland
- Vaak meerdere en groepsverkrachtingen
- Daders zijn in de meeste gevallen gekend (informeel of professional) door het slachtoffer

SEKSUEEL GEWELD: GEVOLGEN

SG KAN EEN BREDE WAAIER VAN NEGATIEVE GEVOLGEN MEEBRENGEN VOOR HET SLACHTOFFER, DE PEERS, DE NAKOMELINGEN EN DE GEMEENSCHAP

❖ **Fysiek**

- blauwe plekken -> genitale kwetsuren -> dood

❖ **Seksueel & Reproductief**

- SOA's, seksuele dysfunctie, ongewenste zwangerschap, infertiliteit,...

❖ **Psychologisch**

- shock, PTSD, depressie, angst, laag zelfbeeld, fobieën, agressie,...

❖ **Socio-economisch**

- drop-out, stigma, uitsluiting,...

Risico voor re-victimisatie & daderschap!

GEVOLGEN VAN SG VOOR MAR & SGM

❖ Fysiek

❖ Seksueel & Reproductief

- Interferentie met seksuele identiteitsontwikkelingsproces
- Impact op ervaring van de eigen seksualiteitsbeleving

❖ Psychologisch

- Stigma, vooroordelen, discriminatie
- Cumulative effect van meerdere trauma's
- Emotionele distress, laag zelfbeeld, zelfbeschadigend gedrag & suïcidale ideatie + poging, middelengebruik, IPG & fysiek geweld

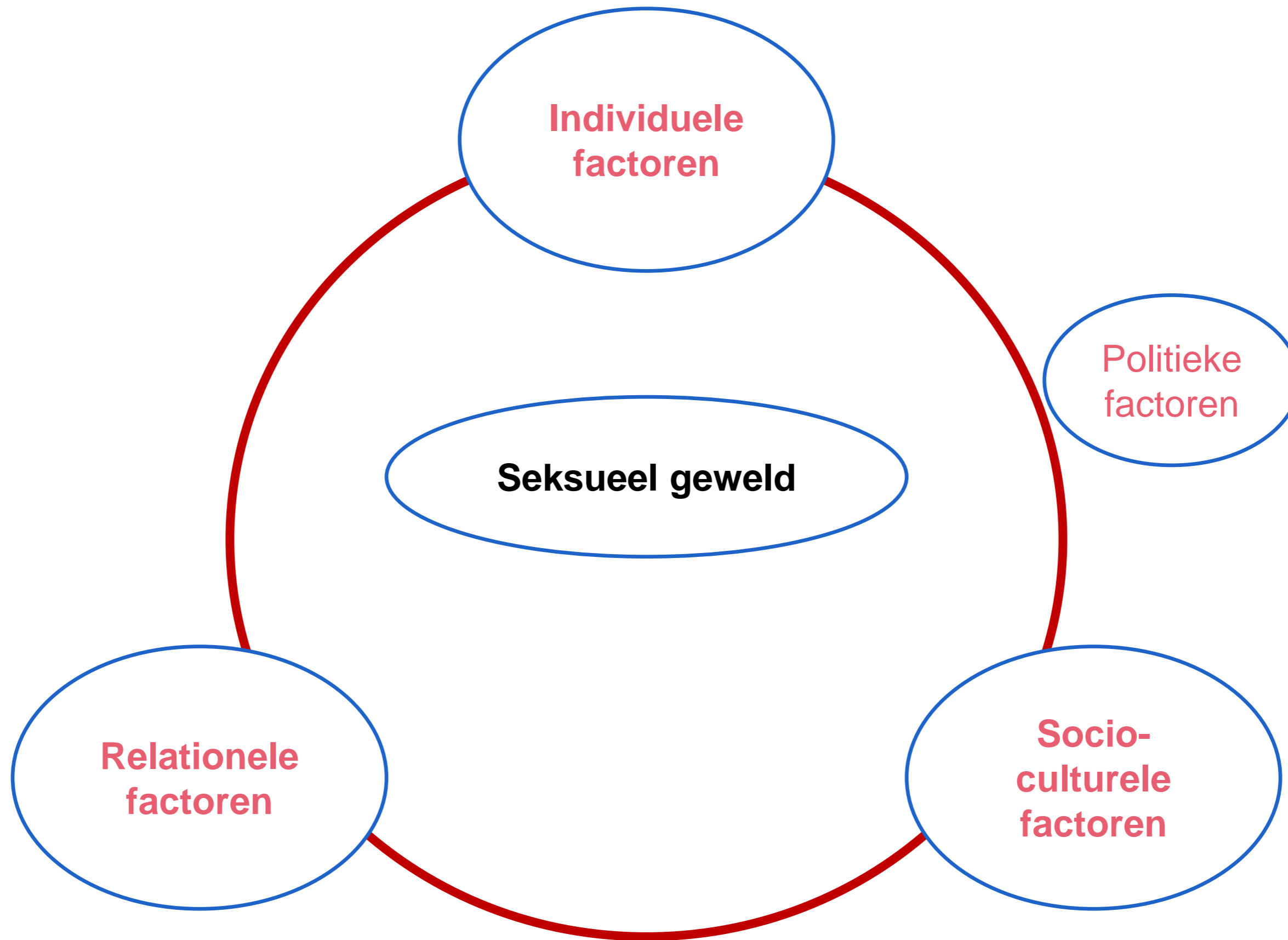
❖ Socio-economisch

- Sociale steun (kwetsbaarheid & beschermende factor)
- Academische carrière + arbeidsmarkt => lagere SES

IMPACT VAN SG

- ❖ 1/3 : weinig of geen gevolgen, snel herstel (+/- binnen de maand)
- ❖ 1/3 : matige gevolgen, maar slaagt er in om te herstellen en om te gaan met wat er gebeurd is na een zekere tijd
- ❖ 1/3: persistente ernstige gevolgen, dysfunctioneel leven

SEKSUEEL GEWELD: KWETSBAARHEDEN

SPECIFIEKE KWETSBAARHEDEN

- Leeftijd (jonger >)
 - (!SGM rapporteren jongere leeftijd van eerste SG victimisatie)
- Gender (vrouwen >; niet-gender conformerend >)
- SGM status (T>B>L&G; tussen-in labels)
- Andere minderheidsstatus
 - Migratie status
- Stadium seksuele identiteitsontwikkelingsproces
- Mentale gezondheidsstatus
- Ervaren barrières voor hulpzoekgedrag
- Drugging

MAR & SGM !!

SEKSUEEL GEWELD: HULPZOEKGEDRAG

HULPZOEKGEDRAG NA SG VICTIMISATIE

Barrières op individueel & interpersoonlijk niveau

❖ Disclosing SG in het algemeen:

- Frequenter voorkomen van SG
- Zich zorgen maken om de gevolgen ervan
- Meer van streek zijn door het SG
- Perceptie van zichzelf als slachtoffer

❖ Motivatie voor disclosure:

- Goed genoeg redenen:
 - Bedreiging van eigen welzijn
 - Verwachting dat de situatie zal verbeteren
- Verwachting dat de reactie die zal volgen positief is
- Context is open voor disclosure
- Relatie tot dader

SGM & MAR

➤ Geweldsidentificatie proces

- Rol van traditionele genderrolstereotypen (dader-slachtoffer)
- Gebrek aan rolmodellen
- Rol van eerdere therapie
- “Rite of passage”

➤ Disclosure

- Anticipatie van negatieve, veroordelende reacties of zelfs beschuldiging
- Risico van zichzelf te outen
- Genderrollen (V>M)
- Zelf-beschuldiging
- Legale definities van IP(S)G
- Taal & culturele barrières

HULPZOEKGEDRAG NA SG VICTIMISATIE

Barrières op gemeenschaps- & maatschappelijk niveau

SGM

- Gevaar van “outing”
- Risico van sociale uitsluiting
- Stigmatisatie van SGM slachtoffer
- Angst voor homo- of transfobe reacties van het personeel bij dienst- en hulpverlening

MAR

- Restricties in het recht op zorg gelinkt aan de legale status
 - Financiële barrières
 - “urgent medical aid”
 - Kennis van recht op zorg
 - Navigeren van gezondheidszorgsysteem
- Gebrek aan institutionele culturele competenties
- Taboe SG
- Risico op sociale uitsluiting
- Risico op eengerelateerd geweld
- Risico op stigmatisering door gemeenschap
- Gebrek aan vertrouwen in de politie en/of justitie
- Legale gevolgen/angst om gedeporteerd te worden

CONCLUSIE

- Vergelijkbare risicofactoren en gevolgen voor minderheidsgroepen als de algemene populatie in Europa

Maar: de kwetsbare situaties waarin MAR & SGM zich bevinden combineren vaak verschillende risicofactoren op een zodanige manier dat de grootte van het probleem en de impact op het leven van de betrokkenen, veel groter worden

VRAGEN?

Lotte De Schrijver

PhD student UN-MENAMAIS

Clinical Psychologist-Sexologist

Cognitive Behavioural Therapist

Prof. dr. Keygnaert Ines

Senior researcher & Gender and Violence Team Leader

ICRH

International Centre for Reproductive Health-UGent

E lotte.deschrijver@ugent.be

T +32 9 332 35 64

www.ugent.be

 Ghent University

 @ugent

 Ghent University